

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

Strandgatan 25
22100 Mariehamn
Tfn (018) 25127, fax (018) 16595
Hemsida: www.mpn.aland.fi

BESLUT

Ärendenummer
MPN-00-111

Förslags datum
1 februari 2005

Postningsdag
2 februari 2005

Sökanden

Chips Abp
Strandgatan 6
22100 Mariehamn

Ärende

Chips Abp har ansökt om miljötillstånd för fortsatt avloppsvattenrening från potatisförädlingsindustri samt avledning av renat avloppsvatten till recipienten i Färjsundet vid västra sidan om norra Slåttesholmen, Haraldsby i Saltvik.

Ansökan har anhängiggjorts vid miljöprövningsnämnden den 29.09.2000 och sökanden har kompletterat ansökan 02.03.2001, 07.05.2001, 15.10.2001, 18.02.2002.

Miljöprövningsnämnden anlidade 11.06.2003 konsulten Terrana Ab för utredning av verksamheten och erhöll sedermera en rapport 11.07.2003. Den 26 augusti 2003 hölls ett offentligt möte vid fabriken i Haraldsby varvid rapporten presenterades. Sökanden har beretts möjlighet att inkomma med utlåtande över rapporten. Sökanden har även fått tillfälle att förklara de utlåtanden och yttranden som inkommit i ärendet under kungörelsen samt beretts möjlighet till samråd över tillståndsvillkoren.

Grund för sökande av tillstånd

Grunden för sökande av miljötillstånd är 11 § landskapsslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001) då tillstånd behövs enligt 6 kap. 18 § 2 mom. punkt c) vattenlagen för landskapet Åland (61/1996).

Tillstånd och avtal rörande verksamheten samt områdets planläggningssituation

Chips Abp erhöll 29.12.1994 tillstånd från Västra Finlands vattendomstol för avledning av avloppsvattnet från potatisförädlingsindustrin via Saltviks kommuns utloppsrör i vattnet vid Haraldsby, Saltvik. Tillståndet gällde för det avloppsvatten som uppkommer i fabriken då potatisförbrukningen högst fick vara 40 000 ton/år. Belastningen på vattenområdet begränsades genom ställda utsläppsgränser för BOD₇, totalfosfor och totalkväve om 25, 2 respektive 10 kg/dygn, samt en totalfosforreduktion på minst 90 %. Samtliga värden är angivna som månadsmedelvärden. Därtill fick fosforbelastningen årligen vara högst 25 g räknat per förbrukat ton potatis.

Avledandet av Chips Abp:s renade avloppsvatten sker genom Saltviks kommuns utloppsledning tillsammans med avloppsvatten från reningsverket i Haraldsby. Den 22 december 1988 har Chips Abp ingått ett avtal med Saltviks kommun som reglerar deltagandet i byggande samt drift av avloppsledningar och pumpstationer med utlopp till djupfåran i Färjsundet. Avtalet kan inte ensidigt uppsägas såvida inte tvingande lagstiftning gör det omöjligt för någondera parter att fullfölja avtalets syfte.

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND'S BESLUT

Miljöprövningsnämnden beviljar Chips Abp miljötillstånd enligt följande:

- a. Tillstånd för uppsamling och behandling av avloppsvatten i eget reningsverk vid potatisförädlingsfabriken på fastigheten 3:111 i Haraldsby, Saltvik. Tillståndet gäller för avloppsvatten som uppkommer vid fabriken då potatisförbrukningen är högst 35 000 ton/år.
- b. Tillstånd att tillfälligt under en övergångstid i enlighet med villkor 10 avleda behandlat avloppsvatten till recipienten i Färjsundet, Saltvik med utlopp vid västra sidan om norra Slättesholmen, se bilaga 5. Under övergångstiden ska företaget utreda möjligheterna att inte belasta nuvarande utsläppspunkt i framtiden eller genomföra en inkoppling till reningsverket i Mariehamn enligt villkor 11.
- c. Om tillståndshavaren har för avsikt att i framtiden släppa ut avloppsvatten vid annan utsläppspunkt ska en utredning inlämnas till Ålands miljöprövningsnämnd enligt villkor 11 tillsammans med en ansökan om revidering av villkor i enlighet med 28 § 2 mom. lagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001).
- d. Tillståndshavaren ska efterfölja tillståndets villkor.
- e. Detta tillstånd är i kraft enligt vad som bestäms i villkor 1.

Som stöd för avgörandet har miljöprövningsnämnden tillämpat 1-3, 11, 24 §§ och 78 § 2 mom. lagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001), vidare benämnd miljöskyddslagen, samt 6 kap. 4 § och 11 kap. 1 och 3 §§ vattenlagen för landskapet Åland (61/1996). Övriga paragrafer som tillämpas i beslutet ses under skild rubrik och miljöberättelsen och dess innehåll som ska ingå i ett beslut enligt 2 och 5 §§ i landskapsförordningen om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000) finns i bilaga 2.

Tillståndets villkor

Med stöd av 25-26 §§ miljöskyddslagen ska följande villkor följas:

Giltighet, allmänna försiktighetsmått och övergripande ansvar

1. Detta tillstånd är i kraft till den 24 september 2007 eller, om en ansökan i enlighet med villkor 11 tillställts miljöprövningsnämnden inom utsatt tid, till dess ett laga vunnet beslut erhållits med anledning av den ansökan.
2. Allt processvatten inklusive tvätt- och kylvatten som uppkommer i fabriken eller

enheter anslutna till fabriken ska behandlas i fabriken reningsverk om de samtidigt inte stör reningsprocessen.

3. Tillståndshavaren ska alltid ha en utsedd ansvarig skötare för anläggningen som har lämplig kompetens för att sköta reningsverket. Vid byte av ansvarig person ska personens namn och kontaktuppgifter genast meddelas till tillsynsmyndigheten.
4. Tillståndshavaren är ansvarig för skada, men och annan förlust av förmån som förorsakas av verksamheten vid reningsverk, ledningar och pumpstationer eller avledandet av avloppsvattnet.

Om sådana skador uppstår som inte förutsatts vid beviljande av tillståndet, kan ytterligare anspråk för skada uppskattas och fastställas i samband med att ärendet anhängiggörs ånyo vid miljöprövningsnämnden. Därtill kan skadelidande separat inlämna en skadeståndsyrskan hos tingsrätten enligt 60 § miljöskyddslagen (30/2001).

Utsläpp i vatten

5. Avloppsreningsverket skall ständigt drivas så att högsta möjliga reningsresultat uppnås med den valda tekniken. Avloppsvattnet som leds ut i vattendraget ¹⁾ får inte orsaka fara för människors hälsa.
6. Det inkommande avloppsvatten skall renas så att minst följande reningseffekt uppnås före det får släppas ut i recipienten t.o.m. **31.12.2005**:

Parameter	Koncentration i utgående vatten, kvartalsmedelvärde	Reduktionsprocent, kvartalsmedelvärde
BOD _{7d, ATU}	25 mg O ₂ /l	99 %
Total fosfor, Tot-P	2 mg P/l	90 %
Total kväve, Tot-N	20 mg/l*	50 %**

* Detta värde är dygnsmedelvärde som inte får överstigas i något prov då temperaturen i den biologiska processen är +12°C eller mer.

** Årsmedelvärde.

7. Fr.o.m. **01.01.2006** ska avloppsvattnet renas så att minst följande reningseffekt uppnås före det får släppas ut i recipient i inre vattenområden:

Parameter	Koncentration i utgående vatten, kvartalsmedelvärde	Reduktionsprocent, kvartalsmedelvärde
BOD _{7d, ATU}	10 mg O ₂ /l	99 %
Total fosfor, Tot-P	0,3 mg P/l	95 %
Total kväve, Tot-N	15 mg N/l *	70 % *
COD _{Cr}	125 mg O ₂ /l	75 %
Suspenderade partiklar, SS	35 mg/l	90 %

* Årsmedelvärde

¹⁾ med vattendrag avses öppet insjöområde i enlighet med Västra Finlands vattendomstols definition.

8. Medelvärdena för reningseffekten beräknas utgående från belastningen under alla kalenderdagar och med beaktande av eventuella bräddningar, tappningar och

funktionsstörningar i reningsverket eller pumpstationer och ledningsnätet. Beräkning av halter och mängder ska ske enligt bilaga 6 för att tillsynsmyndigheten ska kunna övervaka gränsvärdena för reningseffekter enligt punkt 6 och 7. Därtill får fosforbelastningen som kommer ut i vattenområdet årligen vara högst 15 g/ton förbrukad potatis.

9. Tillståndshavaren ska alltid eftersträva en möjligast hög nitrifikationsgrad, så att ammoniumkvävebelastningen ($\text{NH}_4\text{-N}$) på recipient minimeras.

Utsläppspunkt och utloppsledning

10. Avledande av behandlat avloppsvatten till nuvarande utsläppspunkt enligt bilaga 5 får ske endast under en övergångstid efter att detta beslut vunnit laga kraft. Övergångstiden gäller fram till senast den 24 september 2007 dock så att utsläpp till vattenområdet ska avslutas med möjligast korta tid efter att avledning är tekniskt möjligt till Lotsbroverket i Mariehamn.
11. Tillståndshavaren ska utreda möjligheterna att inte belasta nuvarande utsläppspunkt för avledningen av det behandlade avloppsvattnet. Utredningen ska innehålla fullständig miljökonsekvens- och ekonomisk detaljanalys enligt bästa tillgängliga teknik för avledning av industriavloppsvattnet till en annan utsläppsplats än nuvarande. Utredningen ska utgöra ett underlag till en ansökan om tillstånd för företagets fortsatta avledande av processvatten med avsikt att utsläpp vid nuvarande utsläppspunkt upphör då inkoppling till Lotsbroverket tekniskt är möjligt att genomföra eller senast 24 september 2007. Utredningen ska inkomma till miljöprövningsnämnden senast 6 månader efter att detta beslut vunnit laga kraft. Ifall företaget genomför inkoppling till Lotsbroverket i Mariehamn kan utredningen istället ersättas med en komplett ansökan om revidering av tillståndsvillkoren.
12. Speciell omsorg och bästa tillgängliga teknik ska användas vid underhåll av utloppsledningen. Ledningen ska vid behov men minst vart tredje år med början år 2005, besiktas med avsikt att eventuella skador ska upptäckas och åtgärdas. Skador på ledningarna ska genast anmälas till tillsynsmyndigheterna vid Ålands landskapsregering och Ålands hälsonämnd. Tillståndshavaren ska tillhanda hålla besiktningsdokument och eventuella åtgärder ska dokumenteras.

Avloppsledningar och pumpstationer

13. Hela anläggningen med tillhörande pumpstationer och ledningar ska skötas och underhållas så att minsta möjliga miljöförorening i omgivningen och minsta möjliga störning vid närliggande bebyggelse uppstår.
14. Vid byggnad och underhåll av avloppsledningar ska kraven på vattenrening beaktas samt bästa tillgängliga teknik som är ekonomiskt rimlig användas så att mängden läckvatten in i ledningsnätet minimeras samt skador på ledningsnätet inte uppstår.
15. Tillståndshavaren ska tillse att mängden bräddvatten i hela systemet minimeras. Alla bräddavlopp skall förses med åtminstone sådan utrustning som registrerar under hur lång total tid bräddningen eller bräddningarna skett så att en bedömning av bräddvattnets mängd kan göras.
16. Pumpstationer och reningsverk ska larma vid bräddning eller annan större

driftsstörning och åtgärder då genast vidtas för att hindra miljöförorening. Breddningar och driftstörningar ska antecknas i driftsjournalen.

Provtagning, kontroll och övervakning

17. Tillståndshavaren skall känna till det till reningsverket ledda processavloppsvattnets mängd, beskaffenhet och eventuella föroreningar, speciellt ifall man avser att leda in lakvatten från egen kompostanläggning. Uppgifter om detta ska finnas tillgängliga vid anläggningen för att på begäran tillställas tillsynsmyndigheten.
18. Tillståndshavaren ska uppgöra ett provtagningsprogram för övervakning av verksamheten. Detta program skall åtminstone innehålla analys av mängd och kvalitet på inkommande och utgående avloppsvatten från reningsverket. Ett förslag till provtagningsprogram ska inkomma till tillsynsmyndigheten senast tre månader från det att detta beslut vunnit laga kraft.

Vattenproven skall tas som flödesproportionella och resultaten kunna användas för beräkningar enligt villkor 8. Vattenproven ska analyseras för åtminstone pH, konduktivitet, suspenderade partiklar (SS), organiskt material som COD_{Cr} och BOD_{7, ATU}, totalfosfor (Tot-P), fosfatfosfor (PO₄-P), totalkväve (Tot-N) och ammoniumkväve (NH₄-N) genom provtagning på inkommande och utgående vatten i reningsverket enligt provtagningsprogram. Då det ingår miljöfarliga kemikalier i analyser för COD_{Cr} bör även dessa ersättas när motsvarande analysmetoder finns på marknaden.

Största antal underkända prov som tillåts ska följa tabell 3 och minsta antalet årliga prover som ska insamlas ska följa punkt D.3 i Bilaga 10 i vattenförordningen för landskapet Åland (105/1998).

God internationell laboratoriesed ska iakttas vid provtagningen för att motverka att proverna förändras mellan tiden för insamling och analys. Vatten- och slamproven ska vara representativa för analysperioden och analyseras i ett av myndigheterna godkänt laboratorium. All provtagning ska sammanställas och före utgången av februari årligen rapporteras till tillsynsmyndigheten.

19. Tillståndshavaren ska övervaka och föra driftsjournal över verksamheten. I driftsjournalen ska de vanliga driftsrutinerna och de viktigaste processtekniska parametrarna antecknas såsom åtminstone:
 - inkommande flöde och vattentemperatur,
 - behandlad och avyttrad slammängd, dess beskaffenhet och behandlingsparametrar,
 - upplagrad mängd kemikalie, datum för köp och kemikalieåtgång,
 - provtagning och provtagningsresultat,
 - alla skötsel- och underhållsåtgärder,
 - slam- och svartvattentömningar med datum och mängd avloppsvatten,
 - bräddningar, olyckor, larm samt vad larmet gällde, av vem och hur det åtgärdades samt en bedömning av utsläppet,
 - uppgifter om vädret införs i driftsdagboken i form av temperatur och nederbörd.

Driftsjournalen ska finnas tillgänglig vid anläggningen för att på begäran tillställas tillsynsmyndigheten.

20. Tillståndshavaren ska övervaka verksamhetens påverkan på miljön och främst då vatten- och bottenmiljön vid utsläppspunkterna i recipienten genom ett övervakningsprogram. Härvid ska parametrar som ger uttryck för vattendragens tillstånd och avloppsvattenspåverkan undersökas. En sammanställning av resultaten av undersökningen samt en analys av förändringen från föregående år ska årligen före utgången av februari månad redovisas i rapporten till tillsynsmyndigheten.

Ett förslag till övervakningsprogram ska inkomma till tillsynsmyndigheten senast tre månader från det att detta beslut vunnit laga kraft.

Underhåll och skötsel

21. Längre driftsstopp, större processtörningar, olyckor eller annan händelse där förorening av miljö eller risk därtill uppstår ska genast anmälas till tillsynsmyndigheterna. Tillståndshavaren ska omedelbart vidta åtgärder för att avhjälpa skadan, ta reda på dess omfattning och förhindra att den upprepas.

Slam-, avfalls- och kemikaliehantering

22. Tillståndshavaren ska tillse att det slam som uppkommer i verksamheten behandlas, återanvänds och placeras så att det inte orsakar förorening av vatten och så att belastningen på miljön blir så liten som möjligt. Behandling, hantering och eftermognad av slam ska ske i en av myndigheterna godkänd egen eller mottagande anläggning. Dessutom skall övrig lagstiftning som reglerar rötning, slamhantering, kompostering och smittskydd följas.
23. Avfallshanteringen vid anläggningen skall följa kommunal renhållningsplan och landskapslagen om renhållning (3/1981) samt skötas så att miljöförorening förhindras och sanitär olägenhet inte uppstår.

Allt avfall som innehåller kartong, papper, plast, glas, metall, aluminiumburkar eller träavfall skall utsorteras som återvinningsmaterial och tas omhand i återvinningssyfte. Allt avfall och alla kemikalier ska upplagras i typgodkända kärl, transporteras i godkända fordon och av myndigheterna godkänd transportör samt i övrigt hanteras med omsorg enligt bästa tillgängliga teknik så att miljöförorening förhindras och sanitär olägenhet inte uppstår.

Avfall och farligt avfall får endast lämnas till en av myndigheterna godkänd mottagare för ifrågavarande avfall. Ett register skall föras över mängd, art och mottagare av uppkommet avfall inom företagets hela verksamhet och statistik inlämnas årligen före utgången av mars månad till tillsynsmyndigheten.

Alla kemikalier ska upplagras i låsta utrymmen. All personal som kommer i kontakt med reningsverkets kemikalier ska känna till kemikaliernas huvudsakliga egenskaper och hur de skall hantera eventuella olyckor. Skyddsinformationsbladen för de använda kemikalierna skall finnas lättillgängliga i reningsverket. Om nya kemikalier tas i bruk ska detta genast meddelas tillsynsmyndigheterna.

Övrigt

24. Bullernivån som verksamheten ger upphov till utomhus invid närliggande bostadsbebyggelse får inte överstiga 55 dB kl. 7.00-22.00 (dagtid) och 45 dB kl. 22.00-7.00 (natttid) som ekvivalentnivå, L_{Aeq} . Vid byggnadsarbeten på fastigheten och vid lossning/lastning av gods får bullerstörningen vara tillfälligt avvikande och den högsta ekvivalenta ljudnivån uppgå till 75 dB(A) under helgfria vardagar kl. 07.00-20.00.
25. I fall ombyggnad av avloppsreningsverket utförs ska efter färdigställandet sändas en fullständig processplan över anläggningen och dess delar, en karta över ledningar och pumpstationer samt en gällande situationsplan över reningsverket till tillsynsmyndigheten.
26. Tillståndshavaren ska anmäla till Ålands landskapsregering när ombyggnaden påbörjas och anmäla anläggningen för slutsyn omedelbart när ombyggnaden färdigställts.

Ersättningar

27. Tillståndshavaren ska utbetala följande ersättningar till fastigheterna enligt tabellen:

Fastighetens-nummer	Fastighetens-namn	Innehavare	Hänvisning *	Ersättning € / år från år 2005	Ersättning € för åren 1994-2004
736-410-2-54	Solglitter	Palme Hans Birger Lorentz	2, 3	1 438,68	14 386,80
736-410-9-5	Pinntorpa	Persson Louise Madeleine	2, 3	1 526,40	15 264,00
736-410-9-6	Rövar Johans Kula	Johansson Solveig Margareta	2, 3	1 384,16	13 841,60
60-408-1-2	Pehrsberg	Landskapet Åland	2, 3	140,00	1 400,00
736-410-3-83	Haraldsby broplats	Landskapet Åland	1, 3	21,72	217,20
736-410-3-85	Sågbacka	Lundberg Victor o Denice	1, 3	13,20	132,00
736-410-876-1	Vid Slottesholmen	Ej konstituerad samfällighet	1, 3	54,84	548,40
736-410-876-3	Vid Slottesholmen	Ej konstituerad samfällighet	1, 3	9,72	97,20
736-410-876-5	Vid Slottesholmen	Ej konstituerad samfällighet	1, 3	87,60	876,00
60-408-876-1	Godby vattenomr.	Konstituerad samfällighet	1, 3	156,00	1 560,00

* Hänvisning 1, 2 och 3 specificeras i sammanställningen om beräkning av ersättningsbelopp i bilaga 6.

Beslutsmotivering

Allmän motivering

Ålands miljöprövningsnämnd har granskat miljötillståndsansökan, utlåtanden som anförts i ärendet samt förutsättningarna för beviljande av tillstånd. I avgörandet har miljöprövningsnämnden även i övrigt beaktat vad som bestämts om skydd av allmänna och enskilda intressen samt skydd av privat egendom och rätten för företaget att avleda avloppsvatten. Därtill har nämnden beaktat företagets önskemål om tillståndets utformning på det vis som framgår av detta beslut och motivering samt har stöd i lag.

Miljöprövningsnämnden finner att verksamheten belastar recipienten i Färjsundet i Saltvik genom utsläpp av förbehandlat avloppsvatten vid västra sidan om norra Slättesholmen med tillstånd av Västra Finlands vattendomstol från 29.12.1994. I det tidigare beslutet förutsattes att den avloppsreningsteknik och den ökade reningsgraden i det behandlade avloppsvattnet som i fortsättningen belastade vattendraget ¹⁾ vid

¹⁾ med vattendrag avses öppet insjöområde i enlighet med Västra Finlands vattendomstols definition utsläppspunkten skulle innebära att vattendragets tillstånd småningom förbättrades. I de rapporter som miljöprövningsnämnden erhållit har inte sådan förbättring kunnat påvisas

och vattenområdet klassificeras fortsättningsvis som eutrofierat med höga till mycket höga halter av fosfor och med en bottenfauna som är typisk för förorenade områden.

Nämnden finner att förutsättningarna för tillstånd enligt 22 och 23 §§ miljöskyddslagen, trots beaktande av beslutets villkor som ges med stöd av 25 och 26 §§ i samma lag, inte uppfylls rörande företagets utsläpp vid nuvarande utsläppspunkt. Detta beaktat har nämnden beslutat enligt 4 kap. 3 § vattenlagen att den sammantagna nyttan med att företaget får avleda sitt avloppsvatten till skäligen kostnader överstiger den tillfälliga skadan i form av utsläpp av ämnen som bidrar till övergödningen i området som verksamheten under en övergångstid får ge upphov till med detta beslut. Nämnden beslutar att utsläpp av företagets behandlade avloppsvatten till nuvarande utsläppspunkt i berört vattenområde upphör då inkoppling till Lotsbroverket tekniskt är möjligt att genomföra eller får ske under en övergångstid fram till senast 24 september 2007, om detta tillståndsvillkor efterföljs, med stöd av 78 § 2 punkten i miljöskyddslagen för befintliga verksamheter. Därmed tillstyrker nämnden miljötillstånd för befintligt och utökat avloppsreningsverk på fastigheten 3:111 i Haraldsby, Saltvik och tillhörande utsläpp av processvatten med de begränsningar som framgår i beslutet och tillhörande villkor.

Utsläppsvillkor och provtagning

Men beaktande av recipientens nuvarande tillstånd och belastningsnivå som redan uppnåtts finner miljöprövningsnämnden det motiverat att fastställa de i tillståndsvillkoren fastslagna stringenta gränsvärdena för utsläpp i inre vattenområde. Gänsvärdena fastställs därmed som absoluta och relativa värden för den flödesproportionella kontrollskyldigheten.

Gränsvärdet för BOD₇ har i beslutet fastställts utöver gränsvärdet för COD_{Cr}. Om företaget i provtagningsprogrammet vill utföra de dagliga analyserna såsom COD_{Cr} istället för BOD₇ skall man först bevisa att den biologiska syreförbrukningen kan härledas från den kemikaliska syreförbrukningen och ta fram en egen omräkningsfaktor samt uppge vilken osäkerhet som finns i omräkningen. Då COD_{Cr} och BOD₇ ger helt olika information om vattnets sammansättning och påverkan på recipienten bör dock ett antal av de analyser som utförs på årsbasis ske även på den biologiska syreförbrukningen, BOD₇.

Det ankommer på företaget en skyldighet att låta undersöka utsläppets innehåll så att gränsvärdena i villkoren iakttas. Nämnden beslutar att företaget i enlighet med 26 § miljöskyddslagen upprättar ett tillräckligt omfattande provtagningsprogram på inkommande och utgåenden avloppsvatten enligt villkor 6-7 och 18. Kraven på övervakning av industriavloppsvattnets avledande har i tillämpliga delar ställts enligt Bilaga 10 punkt C. och D. i vattenförordningen (77/1996) så att vattenmiljön vid utsläppspunkten kan övervakas i syfte att begränsa utsläpp som leder till övergödning.

För att övervaka recipientens tillstånd måste dess biologiska, fysikaliska och kemiska sammansättning provtas och övervakas samt kunna jämföras med kvalitetsnormer eller andra liknande minimikrav för vattenmiljöns tillstånd så att skäligen skyddsåtgärder som bygger på tekniskt bästa möjliga teknik vidtas för att förebygga risk för försämring av vattenkvaliteten i vattenområdet enligt 4 kap. 7 § 1 och 2 mom. i vattenlagen. På sökanden åläggs att visa effekterna av den egna påverkan enligt 6 kap. 28 § i vattenlagen om villkor för vattenfarlig verksamhet, genom att ett utförligt

övervakningsprogram upprättas.

Utsläppspunkt

Nämnden konstaterar att utsläppspunkten inte fyller den funktion man avsett i beslutet från Västra Finlands vattendomstol eftersom man vid tillståndsgivandet förutsatt att en förbättring i vattenområdet skulle ske till följd av beslutet. Sådan förbättring har inte påvisats av företaget och verksamheten belastar vattenområdet med närsaltsutsläpp och biologiskt syreförbrukande ämnen då utloppet är beläget i ett inre vattenområde, se bilaga 4, med begränsade möjligheter till vattenombyte och rening. Reningsverkets dimensionering vid utbyggnad och full produktion om 35 000 ton potatis per år motsvarar ca 115 000 personekvivalenter med avseende på biologisk syreförbrukning. Belastningen till de två röt-kammrarna för maximal energiåtervinning tillåts dock vara större. Den planerade anläggningen skulle få en dygnsbelastning med ett dimensionerat utflöde på 720 m³ och 24 kg BOD₇ samt 1 kg totalfosfor och 16 kg totalkväve vid maximal belastning. För att säkerställa miljön vid utsläppspunkten och förhindra fortsatt och ökad övergödning i vattenområdet samt förhindra de minskade rekreativmöjligheterna som ett utsläpp nära land föranleder, ska utsläpp via ledning i inre vattenområde i Färjsundet och dess inre viks-system upphöra. I dag råder förutsättning för att annan avledning av avloppsvattnet kan ske då man utökar reningsverkets reningsgrad och kapacitet i Lotsbroverket i Mariehamn. Till det ombyggda reningsverket planerar man även att uppföra en stamledning från Finström, Sund och Saltviks kommuner. Nämndens konstaterar att vattenfarlig verksamhet får endast utövas på plats där minsta möjliga olägenhet för vattenmiljön uppstår och där förutsättningar finns eller kan skapas för det slags verksamhet som är i fråga samt att vattenföretag ska utföras med minsta olägenhet för andra allmänna och enskilda intressen enligt de allmänna kravbestämmelserna i 4 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Ifall inte Lotsbroverket blir ett reellt alternativ för företaget kan endast en av företaget fullständig utredning utgående från de miljömässiga och företagets ekonomiska förutsättningar ge underlag till att en ny skälighetsbedömning i enlighet med 6 § miljöskyddslagen (30:2001) utförs med andra förutsättningar än nu rådande. Detta alternativa förfarande sker då nämnden i enlighet med 5 § lagen om Ålands miljöprövningsnämnd (65:1997) kan göra en prövning baserat på en komplett utredning av såväl miljöinverkan och kostnader för de konsekvenser som avledande av renat avloppsvatten till annan utsläppspunkt i havet innebär.

Ersättningar

Miljöprövningsnämnden har prövat ersättningsanspråken enligt 7 kap. 8 § vattenlagen och beslutat att skada ska ersättas i enlighet med grunderna i 7 kap. 4 § punkt a och c i vattenlagen. Den ersättningsgilla skadan ersätts för försämrade möjligheter att utnyttja vattenområde och vatten över vilket de skadelidande har rådighet samt förekomst av avloppsledning som orsakar olägenhet till följd av förändrade vattenförhållanden i vattenområdet. Beloppet på den ersättningsgilla skadan har fastställts i villkor 27 enligt den specificerade sammanställningen i bilaga 7 och skall betalas från år 2005.

Ersättningarna avser sådan skada som skall ersättas enligt 7 kap. 6 § punkterna a och b vattenlagen för försvårande av möjlighet att utnyttja fast och lös egendom samt sänkning av egendoms marknadsvärde som har grund i äganderätten. Beloppen är baserade på en värdering av fastighetsförsäljningar i området till det fastställda medelpriset 2,24 euro/m² så att 10% av beloppet utgör strandens värdeminskning och

1% av beloppet utgör övriga markområdenas värdeminskning, ett belopp för stuga om 1000 euro samt för vattenområden enligt den tidigare förättningens ersättningsbelopp med index justering för 10 år, 1995-2004, till 12 euro/ha. Beloppen fastställs från lantmäteriverkets register över storleken på berörda fastigheters mark- och/eller vattenarealer, strandlinjernas längd samt förekomst av bebyggelse. Område för mark- och vattenarealer som ersätts har fastställts enligt bilaga 7 med beaktande av utloppets placering i vattenområdet vars avgränsning mot omgivningen utgörs av områdets faktiska geomorfologi.

Ytterligare en prövning av ersättning för åren 1995 till 2004 har gjorts med grund i det villkor som finns för den tid som företaget verkade med tillstånd från Västra Finlands vattendomstol enligt beslut 29.12.1994, formulerat som "om sådana skador uppstår som inte förutsatts vid beviljande av tillståndet, uppskattas och ersätts de i samband med handläggningen av den ansökan om nytt tillstånd som avses.". Nämnden beslutar att skada skall ersättas även för verksamhet som pågått under tiden 1995 till 2004 på samma skadegrunder som ovan och med samma årliga ersättningsbelopp men med utbetalning såsom ett engångsbelopp för hela 10 årsperioden specificerat i bilaga 7.

Frågan om solidariskt ansvar för ersättningskyldiga med verksamheter som tillsammans orsakar miljöskador har prövats enligt 8 § lagen om ersättning för miljöskador (FFS 737/1994). Nämnden konstaterar att enligt 8 § 3 mom. får inte den berördes andel dömas att betalas av den vars andel i att skadan uppstått är uppenbart ringa. Chips Abp åläggs att ensamt ansvara för ersättningarna då Haraldsby kommunala reningsverks andel bedöms som ringa. Bedömningen baserar sig på att Haraldsby reningsverks belastning beräknat i personekvivalenter är ca 450 pe mot Chips Abps Haraldsbyfabrik på ca 90 000 pe med betydligt större vattenvolymer och högre utsläppsmängder om ca 93 000 m³ processvatten respektive 8013 kg COD, 96 kg fosfor samt 3198 kg kväve år 2003 i utgående avloppsvatten jämfört med det kommunala avloppsvattnet som uppskattas till ca 30 000 m³ processvatten respektive 326 kg BOD₇, 30 kg fosfor samt 1746 kg kväve från och med år 2003 enligt tillståndsansökan.

Tillämpade lagrum

Lagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001) 1-7 §§, 11 §, 19 §, 22-29 §§, 60 §.

Förordningen om miljöskydd och miljötillstånd (35/2001) 1, 12 och 15 §§.

Vattenlag för landskapet Åland (61/1996) 4 kap. 1, 3 § 1 mom., 4 §, 6-7 §§, 8a-9 §§, 5 kap. 1 § 1 mom., 6 kap. 1-2 §§, 4 §, 5 §, 18 § 2 mom. punkt c) och 28 § samt 11 kap. 1-4 §§

Vattenförordningen för landskapet Åland (77/1996) bilaga 10.

Lagen om hälsovård (36:1967) 69 §.

Förordningen om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000) 2, 5 §§.

Landskapslag om renhållning (3/1981) 1 - 4, 4a, 4b, 8a - 8 d §§, 8e § 1 mom., 8f, 9 och 13 §§, 14 1-2 mom., 16a, 28l, 30 och 33 §§.

Ålsb om avfall och farligt avfall samt förfaranden för återvinning och slutligt omhändertagande (92/1998 och 71/2001) 1-4 §§.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift om € 134,55

Kungörelse av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökande med mottagningsbevis. Beslutet kungörs på Saltviks, Finströms, Sunds kommuners och landskapsregeringens anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på kommunkansliet och på landskapsregeringens registratorskansli.

Beslutet finns även tillgängligt på Ålands miljöprövningsnämnds hemsida www.mpn.aland.fi. Alla kända sakägare delges kännedom om beslutet per brev. I kungörelsen och delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över lagligheten av beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.

Detta beslut upprättas i två original varav ett sänds till sökanden med mottagningsbevis och ett arkiveras vid Ålands miljöprövningsnämnd.

Bilagor

1. Underlag för beslut
2. Miljöberättelse
3. Ärendehantering
4. Inre vattenområden på Åland
5. Nuvarande utsläppspunkt enligt dykarens besiktningsrapport 01.09.2003
6. Tabell för beräkning av utsläppsmängder
7. Sammanställning över ersättningar för miljöskada
8. Besvärsanvisning

Underskrifter

Lars Janlöv
Ordförande

Erica Sjöström
Föredragande

UNDERLAG FÖR BESLUT

Anläggningen och dess placering

Chips abp:s ansökan avser förnyelse av tillstånd för att avleda avloppsvatten från potatisförädlingsindustrin till havsvik i Haraldsby, Saltvik se bilaga 5. En delvis ny och förbättrad behandlingsprocessen för avloppsvattnet innan avledning till havet har planerats av MVM konsult Ab, Timrå med processchema över de olika behandlingsstegen F 160.101. De förändringar som planerats jämfört med nuvarande behandling består i huvudsak av följande åtgärder:

- Röt-kammarvolymen utökas för att ha tillräcklig uppehållstid för nedbrytning av det slam som avskiljs från avloppsvattnet. Volymen ökas även för att bryta ner en så stor andel som möjligt av det fasta potatisavfall som uppkommer i produktionen.
- En utökad behandlingskapacitet i det aktiva slamsteget.
- Ett nytt sandfilter installeras.

Sökanden har ansökt om tillstånd att uppföra ett eget kompostfält för kompostering av det avvattnade slammet i anslutning till fabriken, varvid yt- och lakvatten från fältet skulle recirkuleras tillbaka till reningsprocessen. Eftersom Chips Abp inlämnat en skild miljöansökan för kompostfältet, som prövats separat från denna ansökan, omfattas kompostfältet inte i verksamhetsbeskrivningen och detta tillstånd.

Verksamhetsbeskrivning

Allmän beskrivning av avloppsreningsprocessen enligt konsult Terrana Ab.

Det utgående vattnet från fabriken genomgår flera behandlingssteg i företagets egna avloppsreningsverk.

1. Förbehandling

I den planerade processen föreslås inte några ändringar från nuvarande förbehandling. Förbehandlingen av processvattnet består av en roterande trumsil för avskiljning av större fasta potatisrester. Silrenset från trumsilen leds idag till torkugn för framställning av fodermjöl. Fodermjöltillverkningen kommer dock att upphöra som olönsam och härefter kommer silrenset att ledas till rötning efter att röt-kammarkapaciteten har utbyggt.

Efter trumsilen leds vattnet till en försedimenteringsbassäng med volymen 350 m³. I denna bassäng sedimenterar en väsentlig del av det organiska materialet, ända upp till 65 – 70 %. Det avskiljda materialet leds till röt-kammare och utgör den viktigaste basen för den rötgas som alstras. Från försedimenteringsbassängen leds vattnet till en annan likadan bassäng vilken främst fungerar som utjämnare av vattenflödet innan det leds in i biotornet.

Förbehandlingens viktigaste uppgift i detta fall består i att eliminera fasta partiklar och större delen av lätt sedimenterbart material, så att den efterföljande biologiska behandlingen sker utan problem och så att de biologiska stegen kan erhålla en skälig

dimensionering. Sökanden anför att den förväntade produktionsökningen inte behöver medföra ändringar i förbehandlingen. De vattenbesparande åtgärder som planeras torde medföra att vattenflödet inte ökar i samma takt som produktionen och även med ett ökat vattenflöde torde förbehandlingen fylla sin uppgift.

2. Biologisk behandling

De två biologiska stegen utgör reningsanläggningens viktigaste processer med vilken organiskt material reduceras så att den erforderliga reningseffekten kan uppnås. Eftersom det i biostegen finns riklig tillgång på kolkälla för kvävereduktionen, sker samtidigt en betydande kvävereduktion under normala driftsförhållanden. Den huvudsakliga fällningen av fosfor sker även i den slutsedimentering som följer efter luftningsbassängen.

Det första biologiska steget består av ett biotorn med volymen 1.400 m³. Här reduceras huvudparten, d.v.s. över 70 % av det resterande organiska materialet. Biotornets funktion kommer inte att ändras vid en förväntad produktionsökning, utan blir det en ökad belastning på detta steg, kan man räkna med en ännu större procentuell reduktion av det organiska materialet. Efter biotornet följer en mellansedimentering varifrån det avskiljda slammet leds direkt till slamavvattning. Orsaken till att slammet inte leds genom röt-kammare beror på att röt-kammarens kapacitet är för liten och då det biologiskt behandlade slammet innehåller obetydliga mängder energi skulle detta endast bli en belastning i röt-kammaren.

Efterföljande biologiska steg i en luftningsbassäng har anlagts för att reducera det organiska materialet till de halter som krävs för utsläpp i recipient enligt myndigheternas krav. Blir det en ökad organisk belastning på grund av produktionsökning kommer detta steg att kunna effektiviseras. Behandlingskapaciteten i luftningsbassängen behöver nödvändigtvis inte förbättras genom större bassängvolym, utan sannolikt kan man öka effektiviteten genom nya bottenluftare eller genom införande av en luftningsteknik som påminner om satsvis SBR-behandling .

Före luftningsbassängen tillsätts fällningskemikalier för utfällning av fosfor och detta sker i den slutsedimenteringsbassäng som efterföljer luftningsbassängen. Det slam som avskiljs i bassängen leds likaså förbi röt-kammaren direkt till slamavvattning och motiveringen är densamma som gäller slammet från biotornsteget, d.v.s. vid begränsad röt-kammarens kapacitet utgör slammet främst en belastning på röt-kammaren.

3. Slutbehandling

Det biologiskt behandlade processvattnet leds till ett sandfilter med storleken 5 m² för filtrering. Sandfiltret består av ett helt normalt Dynosandfilter vilka ofta används i bruksvattenrening. På Åland använder såväl Ålands Vatten som Bocknäs Vatten motsvarande filter. Filtret fungerar främst som slutpolering, d.v.s. man fångar upp slamflykter och erhåller samtidigt en (mindre betydande) efterbehandling så att tillståndsvärdena kan uppnås under alla omständigheter.

Före sandfiltret tillsätts även fällningskemikalie för att i filtret erhålla ytterligare en fällning av fosfor. Detta innebär att reningsanläggningen drivs både som simultanfällningsanläggning (fosfor avskiljs i det biologiska steget) och som efterfällningsanläggning (fosfor avskiljs i ett särskilt fällningssteg som följer efter det biologiska steget).

Sandfilterkapaciteten föreslås att fördubblas så att man bygger en ny likadan sandfilterenhet som drivs parallellt med det nuvarande sandfiltret. Blir det aktuellt att leda det behandlade processvattnet till Mariehamn, anser man dock att sandfiltret kan utgå. I sådant fall kunde fosforfällningen effektiveras genom att införa simultanfällning i de båda biologiska stegen.

4. Slambehandling

Slambehandlingen sker i flera olika behandlingssteg av vilka det första steget består av rötning. Efter rötningen följer en mellansedimentering vilken inte har någon större funktion i dagens situation. Härefter sker slamförtjockning i två förtjockare varefter följer slamavvattning med centrifug. Det avvattnade slammet transporteras härefter till kompostfält som planeras i anslutning till reningsanläggningen.

Till rötning leds i första hand slam från försedimenteringen vilket inte undergått biologisk behandling och har härvid ett högt energivärde. Till rötning leds även skal- och potatisrester från pulptanken när tillfälle ges, men nuvarande rötkammarkapacitet utgör en begränsande faktor. Av denna orsak leds även biologiskt behandlat slam förbi rötkammaren.

Som viktigaste åtgärd i den effektiviserade reningen anges en utbyggnad av rötkammarkapaciteten med en ny rötkammare som eventuellt dimensioneras till 2.500 m³. Denna kommer härvid att drivas parallellt med nuvarande rötkammare på 2.000 m³. Med utbyggd rötkammarkapacitet kan gasproduktionen öka till 6.000 - 8.000 m³/d och man kan härvid ersätta 2.000 m³/år olja som används för ångframställning. Härvid bör dock även andra sektioner i gasframställningen förnyas. Den befintliga gasledningen bör ersättas med rätt dimensionerad gasledning, befintlig gasfackla bör ersättas med en större fackla och eventuellt bör gasklockan utbytas till en klocka med större lagerkapacitet. Den befintliga oljepannan för ångframställning bör därtill kompletteras med en gaspanna.

Med en fullt utbyggd rötningskapacitet kan man erhålla en 80 - 90 % reduktion av det organiska material som avskiljts till slambehandling. Man erhåller därtill väsentligt förbättrade förutsättningar för avvattning av slammet i efterföljande centrifug. En utbyggnad av rötkammarna och användning av den alstrade rötgasen för ångframställning vore en betydande energisparande investering.

Mellansedimenteringsbassängen som efterföljer rötkammaren har haft en större betydelse tidigare när allt processvatten leddes till rötning före den biologiska behandlingen än vid den nyplanerade reningsprocessen. De två förtjockare som följer efter rötning och mellansedimentering har till uppgift att minska volymen på det slam som skall avvattnas. Sedimenterat material från mellansedimentering samt rejektvatten från förtjockarna leds till utjämningsbassängen i förbehandlingen.

I den efterföljande centrifugen avvattnas det förtjockade slammet så att torrsubstanshalten stiger från 2-3 % TS till ca 15 % TS varvid volymen minskar till minst en femtedel. För att erhålla en effektiv avvattning tillsätts polymerer och ett problem vid anläggningen består i att man inte funnit någon lämplig polymer som kunde ge tillräcklig effektiv avvattning. För att underlätta avvattningen planeras därför allt slam som skall avvattnas att ledas genom rötning.

Det avvattnade slammet leds idag till kompostfält som drivs av entreprenör, men företaget har ansökt om miljötillstånd för ett eget kompostfält som eventuellt kommer

att byggas i anslutning till reningsanläggningen. Yt- och lakvatten från kompostfältet kommer härvid att ledas tillbaka till reningsverket. Detta är en åtgärd som bör utredas ingående. Lakvattnet har en låg temperatur och kan därtill innehålla ämnen som stör den biologiska reningen. Det kan därtill uppstå bekymmer om man planerar att som en vattenbesparande åtgärd återanvända processvattnet efter att det har behandlats t.ex. i ett biologiskt långsamfilter.

5. Utgående behandlat processvatten

Det processvatten som behandlas i den planerade anläggningen beräknas efter förväntad produktionsökning ha en dygnsbelastning enligt följande:

-	Flöde	720	m ³ /d
-	BOD ₇ - värde	24	kg/d
-	COD - värde	85	kg/d
-	Totalfosfor, P _{tot.}	1	kg/d
-	Totalkväve, N _{tot.}	16	kg/d

De gränsvärden som uppställdes i det tidigare miljötillståndet kommer således att underskridas i fråga om samtliga parametrar.

Det behandlade processvattnet leds idag i självfallsledning som anlagts i samma ledningsgrav som avloppsledningen för det sociala avloppsvattnet till pumpstation som finns invid Saltviks Haraldsby reningsverk. Från pumpstationen leds avloppsvattnet i utloppsledning med 330 meters längd till en djupare punkt i Färjsundet, se bilaga 5. I pumpstationen för utgående processvatten har installerats en flödesmätare som kontinuerligt registrerar den från Chips utgående vattenmängden.

Sammanställning av materialflödena och belastningen

En sammanställning av materialflöden och härmed sammanhängande reningseffekter framgår av F 160. 102.

Processvattnet från Chips fabrik i Haraldsby är till sin beskaffenhet sådant att mängden organiskt material ligger på en ytterst hög nivå, motsvarande redan idag 87 640 pe (personequivallenter) uträknat enligt BOD-belastning.

Övriga för vattenreningen viktiga belastningsvärden ligger på helt andra nivåer. Vattenflödet motsvarar 2.750 pe, fosforbelastningen 6.333 pe och slutligen kvävebelastningen 7.467 pe.

6. BOD-belastningen

BOD-belastningen reduceras i olika behandlingssteg:

Tabell 1. Reduktionen av BOD-belastningen i olika behandlingssteg vid Chips' processvattenrening

<u>Behandlingssteg</u>	<u>Inkommande BOD-värde</u>	<u>Reduktion</u>	<u>Utgående BOD-värde</u>
Trumsil	6.573 kg/d	1.315 kg/d (20 %)	5.258 kg/d
Förbehandling	5.258 "	3.162 " (60 %)	2.096 "
Biotorn	2.096 "	1.879 " (90%)	217 "
Luftningsbassäng	217 "	200 " (92%)	17 "
Sandfilter	17 "	12 " (29%)	5 "

Tabellen visar att de stora mängderna organiskt material avskiljs i förbehandlingen, medan reduktionen i procent är mest effektiv i de biologiska stegen. Sandfiltret har en mycket obetydlig reduktion av BOD-belastningen.

7. Fosforbelastningen

Fosforreduktion i de olika behandlingsstegen.

Tabell 2. Fosforreduktionen i de olika behandlingsstegen vid Chips' processvattenrening

<u>Behandlingssteg</u>	<u>Inkommande fosfor</u>	<u>Reduktion</u>	<u>Utgående fosfor</u>
Trumsil	19 kg/d	0	19 kg/d
Förbehandling	19 "	5 kg/d (26%)	12 "
Biotorn	12 "	5 " (42%)	7 "
Luftningsbassäng	7 "	4 " (57%)	3 "
Sandfilter	3 "	2 " (67%)	1 "

Tabellen visar att fosforreduktionen är mest effektiv i luftningsbassängen samt i sandfiltret, d.v.s. i de steg där fällningskemikalie tillsätts. Låter man sandfiltret utgå kan i stället fällningskemikalie tillsättas i biotornet.

8. Kvävebelastningen

Kvävebelastningen reduceras i olika behandlingssteg.

Tabell 3. Reduktion av kväve i olika behandlingssteg vid Chips' processvattenrening.

<u>Behandlingssteg</u>	<u>Inkommande kväve</u>	<u>Reduktion</u>	<u>Utgående kväve</u>
Trumsil	112 kg/d	1 kg/d (1%)	111 kg/d
Förbehandling	111 "	48 " (43%)	63 "
Biotorn	63 "	16 " (25%)	47 "
Luftningsbassäng	47 "	22 " (47%)	25 "
Sandfilter	25 "	8 " (32%)	17 "

Tabellen visar att kvävereduktionen är mest effektiv i förbehandlingen, i vilken kväve i fast form avskiljs, samt i luftningsbassängen. En förlängd luftningstid i bassängen kunde ge en ytterligare förbättrad kvävereduktion. Reduktionen i sandfiltret är inte betydande.

9. Slambehandlingen

De ingredienser i processvattnet som genom flockning och sedimentering avskiljs till slamfasen undergår i slambehandlingen en materialreduktion och avvattning så att man erhåller ett slam som har hanterbara volymer. Mängden slam kan bäst anges i torrsubstansmängd och reduktionen i de olika behandlingsstegen sker i enlighet med tabell 4.

Tabell 4. Reduktionen av TS-halten i olika behandlingssteg vid Chips' processvattenrening

<u>Behandlingssteg</u>	<u>Inkommande TS-halt</u>	<u>Reduktion</u>	<u>Utgående TS-halt</u>
Trumsil	9.816 kg/d	1.964 kg/d (20%)	7.852 kg/d
Förbehandling	7.852 "	1.885 " (24%)	5.967 "
Rötning	5.967 "	4.972 " (83%)	1.025 "
Förtjockning	1.025 "	0	1.314 "
Avvattning	1.314 "	210 " (16%)	1.104 "

Tabellen visar att det organiska materialet ytterst effektivt kan omvandlas till rötgas i röt-kammaren och bygger man ut rötningsskapaciteten kan en ännu större del omvandlas till energirik rötgas.

Bästa tillgängliga teknik (BAT) och energieffektivitet

Terrana Abs utredning visar att sökaren i stort sett har valt de bäst lämpade behandlings-lösningarna för att utgående från en ökad produktion från 25.000 ton/år till 35.000 ton/år erhålla en sådan behandling av processvattnet, att de utsläppsgränser som finns i nuvarande tillstånd kan uppfyllas. I det tidigare tillståndets punkt 7 anges dock att den nya planen skall visa på åtgärder att ytterligare minska belastningen från anläggningen. Som sådana åtgärder kunde anges:

- Vattenbesparande åtgärder i produktionen utreds närmare och tas med som en del av tillståndsansökan.
- Luftningsbassängen kunde förstoras, respektive luftningstiden förlängas, för att erhålla en förbättrad kvävereduktion i det biologiska steget.
- Avvattningens effektivitet bör utredas. Kan man inte med utbyggd rötningsskammare erhålla ett tillräckligt avvattningsbart slam, kunde utredas anskaffning av ytterligare en centrifug som drivs i serie med nuvarande centrifug.
- Vill sökaren bibehålla nuvarande recipient bör uppställas ett kontrollprogram över avloppsvattnets verkningar på vattenområdet samt på fiskebeståndet och fisket. Alternativt bör man utreda om omkringliggande kommuner planerar att avleda sitt avloppsvatten via överföringsledning till Lotsbroverket i Mariehamn och vilka överförings och anslutningsvillkor som kommer att uppställas för företagets behandlade

processvatten.

Chips Abp framhåller att den planerade utökade rötningskapacitet vid reningsverket och installering av gaseldad panna för ångframställning beräknas reducera oljeanvändningen med ca 200 m³ olja per år. Åtgärden innebär en betydande miljövinst genom minskade utsläpp av svaveldioxid, NO_x och stoft samt minskade utsläpp från fordon för oljetransporterna.

Färjsundets tillstånd och användbarhet som recipient

Vattenområdets tillstånd och beskaffenhet

Chips Abp har låtit Husö biologiska station beskriva bottenfaunans tillstånd i recipientområdet för Haraldsbyfabrikens avloppsvatten, nuläget och analys av förändringar i området sedan 1970-talet.

1. Området

Vattenområdet kring Lumparn och det område som sträcker sig inåt Saltviksfjärden och Ödkarbyviken belastas kraftigt av ett antal diffusa- och punktkällor. De diffusa utsläppen härstammar främst från jordbruket och kreatursskötseln. Punktkällorna är industrin och reningsverkens avloppsvatten. Bruksviken präglades i början av 1970-talet av en mångformig industriell verksamhet med slakteri, gurkinläggning och fiskförädling som släppte ut stora mängder organiskt avfall i viken. Den enda betydande industrin i området sedan 1980-talet är Chips Abp:s verksamhet i Haraldsby. Övrig belastning i området utgörs av ett kommunalt reningsverk, oljehamn samt ett sågverk.

Avloppsvattnet från Chips potatisförädlingsfabrik har under årens lopp släppts ut på olika platser i viksytet. Utsläppspunkten har förflyttats från den innersta Bruksviken med maxdjup 9 m och utan genomströmning till dess mynning, för att idag vara belägen i djupfåran i Färjsundet. Djupfårans djup varierar mellan 12-20 m och dess undervattensström skiftar i färdriktning.

2. Vattendata

Klassificeringen av vattenkvaliteten har jämförts med "Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för miljökvalitet gällande kust och hav". Syrehalterna i bottenvattnet på samtliga stationer betecknas som mycket höga (> 8,6 mg/l). Temperaturskillnaderna mellan yt- och bottenvatten tyder på att vattenmassorna blandas om väl under vårens lopp.

Bruksvikens båda lokaler uppvisar medelhöga till höga halter av kväve och fosfor. Ingen större skillnad mellan yt- och bottenvatten förekommer. Övriga lokaler som befinner sig i eller i omedelbar närhet av farleden uppvisar samtliga mycket låga halter av kväve, medan fosfor halterna varierar från låga till mycket höga halter. Jämfört med 1980-talets värden har halterna sjunkit efter en topp i mitten av 80-talet och befinner sig nu på samma nivå som 1981. Vattnet kan på basen av fosforhalterna betecknas som eutroft enligt Sydvästra Finlands vattenskyddsforenings standard. Dock bör noteras att dessa slutsatser bara baserar på en enskild provtagning. Primärproduktionen är inte speciellt intensiv på någon av stationerna. De höga syrehalterna och pH-värdena i bottenvattnet antyder att kraftig nedbrytning inte sker vid botten.

3. Bottenfauna

Tillståndet i Bruksviken har inte försämrats sedan slutet av 1980 talet, men inga tecken på förbättring kan heller skönjas. Området kännetecknas av höga närsaltvärden och förskjutning mot föroreningsstålga bottenfauna arter har fortsatt.

Östersjömusslan har försvunnit från Bruksviken, vars fauna nu utgörs av glatt- och rovorborstmaskar samt fjädermygglarver. Bruksviken har idag ett enkelt samhälle bestående av ett fåtal arter med stort antal individer men med låg biomassa, vilket är typiskt för förorenade områden.

Färjsundet, med sin djupränna, har även det tappat de föroreningskänsliga kräftdjuren (märlor) som man annars förväntat att finna i de djupare vattenlagren. Östersjömusslan har sedan 1980-talet gått kraftigt bakåt och uppträder idag enbart sporadiskt. Artantalet på lokalen har hållits relativt konstant, men artsammansättningen har svängt från arter med hög biomassa mot abundansrika, men lätta arter (ex. glattmaskar och fjädermygglarver). Referenslokalen, som låg på ett större avstånd från utsläppspunkten, uppvisar det högsta antalet arter. Dessa arter har en högre biomassa per individ än de på övriga lokaler dominerande maskar och larver.

4. Sammanfattning

Färjsundet har tappat de föroreningskänsliga kräftdjuren (märlor), vilka annars kunna förväntas finnas i de djupare vattenlagren. Östersjömusslan har sedan 1980-talet gått kraftigt bakåt och uppträder idag enbart sporadiskt. Artantalet på lokalen har hållits relativt konstant, men artsammansättningen har svängt från arter med hög biomassa (ex. musslor) till förekomstrika men lätta arter (ex. glattmaskar och fjädermygglarver). Däremot var innehållet på referenslokalen, som låg på ett större avstånd från utsläppspunkten, högst till antalet arter och med snäckor, märlor och musslor som saknats på de övriga provplatserna. Hela viksystemet klassas som eutrofierat och fortsatt belastning kan ytterliggare utarma den nu artfattiga bottenfaunan.

Fisket och fiskbestånd

Inför beviljande av tillstånd från Västra Finlands vattendomstol 1994 undersöktes fisket och fiskebestånden i Färjsundet. Provfisket visade på att abborren och mörten är det dominerande fiskslagen men att det tidvis förekom relativt rikligt med gös. Däremot ansåg man att gösen hade minskat i tillgång på senare år medan mörten ansågs ha ökat kraftigt vilket skulle kunna tyda på en klar eutrofiering. Provfisket visade även på en låg gäddstam. Övriga fiskarter som påträffats är björkna, braxen, gers, gädda, nors, sik, lake, havsöring och strömming av vilka lokalbefolkningen vittnade om. Man hade även noterat en ökning i förekomsten av just havsöring och sik.

Information om situationen för fisket och fiskebestånden idag finns i utlåtandet som miljöprövningsnämnden begärt av fiskeribyrån vid Ålands landskapsregering och en sammanfattning finns under rubriken ärendehantering.

Miljöberättelse för anläggningens verkningar på miljön

Enligt 5 § landskapsförordningen om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000) skall en miljöberättelse ingå i beslutetsberedningen.

Utgående avloppsmängder i recipienten

Chips Abp avser att komplettera reningen vid reningsverket så att de utsläppskrav som för närvarande gäller ska kunna hållas vid en ökad produktion från ca 25 000 ton/år till 35 000 ton/år. Befintligt reningsverk, som varit i drift sedan 1985 och utbyggt kring 1990, har enligt sökanden beräknats klara denna ökning i produktionen utan att det medför någon försämring av driften vid reningsverket. En jämförelse av belastningen per dygn vid en produktionsökning ses i tabell 1.

Tabell 1. Max belastningen per dygn till /ut från reningsverket beräknas enligt följande. Se bilaga 6 för beräkningsformler.

	Produktion om 25000 ton /år	Belastning ut per dygn år 2000 25000 ton /år	Produktion om 35000 ton /år	Belastning ut per dygn om prod. 35000 ton /år
Flöde (m ³)	550	560	730	720
BOD ₇ (kg)	6 600	12	8 700	24
COD (kg)	13 600	40	18 000	85
Totalkväve (kg)	112	17	150	16
Totalfosfor (kg)	19	1	25	1

Befintligt tillstånd gäller avloppsvatten som uppkommer vid fabriken då potatisförbrukningen är maximalt 40 000 ton/år. Belastningen som kommer ut i vattenområdet har inte fått överskrida följande gränsvärden som månadsmedelvärde; BOD₇ 25 kg/d, totalfosfor 2 kg/d och totalkväve 10 kg/d. Totalfosfor reduktionen har fått uppgå till minst 90 % som månadsmedelvärde. Medelvärdena beräknas utgående från belastningen under alla kalenderdagar och med beaktande av eventuella bräddningar och förtappningar. Därtill ska fosforbelastningen som kommer ut i vattenområdet årligen vara högst 25 g räknat per förbrukat ton potatis. Se tabell 2 för beräkning av faktiska utsläpp från reningsverket för åren 2000, 2002 och 2003.

Tabell 2. Årliga halter i utgående avloppsvatten från Haraldsbyfabriken.

Typ	2000	mg/l	2002	mg/l	2003	mg/l	Minikrav mg/l ***
Avloppsvattenvolym (m ³)	99 000		76 166		92 469		
COD (kg)	6 100	61,6*	5 841	76,7*	8 013	86,6	125
Total kväve (kg)	2 200	22,2*	2 546	33,4*	3 198	34,6	15
Total fosfor (kg)	240	2,42*	122	1,6*	96	1,04	2
Uppskattat BOD (COD:BOD= 2)	3 050 **	30,5*	2 920,5 **	38,3*	4 006,5 **	43,3	25 (BOD ₅)

* = beräknat årsmedelvärde genom att dela årsvärdena med den totala volymen avloppsvatten för jämförelse med minikraven i mg/l.

** = uppskattat/beräknat värde utifrån av företaget uppgivet förhållande mellan COD:BOD.

***= koncentrationer från Tabell 1-2 i landskapsförordningen om krav för utsläpp från reningsverk i vattenlagen (61/1996) för näringsämnen i utsläpp från 10 000 - 100 000 pe.

Driftskontroll av anläggningen

I nuvarande tillstånd anges under punkt 5: Tillståndshavaren skall på egen bekostnad och på ett av Ålands landskapsregering godkänt sätt utföra observationer över uppkomsten av avloppsvatten, effekten av avloppsvattnets behandling, avloppsvattnets

beskaffenhet och mängd samt dess verkningar på vattenområdet och på fiskebestånden och fisket. Därtill anges under samma punkt : " Ett förslag till kontrollprogram skall tillställas landskapsregering inom tre månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft".

Kontrollen av uppkomsten av avloppsvatten, av avloppsvattnets behandling samt av avloppsvattnets beskaffenhet och mängd har utförts på ett sätt som tillståndsgivaren avsett. Däremot har det inte till landskapsregeringen inlämnats något kontrollprogram över avloppsvattnets verkningar på vattenområdet eller över fiskebestånden eller fisket. Vid fortsatt tillstånd till avledande av avloppsvattnet till recipient borde en sådan kontroll ske enligt utredaren Terrana Ab. Kontrollen över avloppsvattnets verkningar på vattenområdet bör också utföras t.ex. genom samlingsprov på vattenkvaliteten i ett antal väl utvalda platser samt genom undersökningar av bottenfaunan. En kontroll av fiskebestånden kunde ske genom provfiske eller genom intervjuer med husbehovsfiskare för att utröna förändringar i fiskebestånden och genom intervjuer kunde man även erhålla uppgifter om förändringar i husbehovsfiskets betydelse.

ÄRENDEHANTERING

Utredning

Miljöprövningsnämnden beslöt efter ett offertförfarande att anlita konsulten Terrana Ab för utredning av verksamheten. Terrana Ab inlämnade en rapport 11.07.03, vilken sedermera presenterades för företaget och allmänheten vid ett annonserat offentligt möte.

Offentligt möte och syn

Miljöprövningsnämnden höll ett offentligt möte med syn vid Chips fabrik i Haraldsby, Saltvik den 26 augusti 2003. På mötet fördes protokoll, vilket lades till handlingarna. Chips Abp gavs möjlighet till förklaring av protokollet samt utredningen från 11.07.03 före kungörelse av ärendet.

Kungörelse

Ansökan kungjordes under tiden 13.10 – 3.11.2003 på anslagstavlorna i kommunkanslierna i Saltvik, Finström och Sund samt vid landskapsregering. Kungörelsen fanns införd i Tidningen Åland och Nya Åland. Alla kända sakägare delgavs kännedom om ansökan per brev. I kungörelsen och delgivningen framgick att envar hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Två yttranden har inkommit under kungörelsen.

Ann Persson, Fredrik Hellman m.fl., inkom 03.11.03

Undertecknade strandtomts- och/eller vattenägare i Haraldsby, Saltvik motsätter sig att Chips Abp ska få förnyat tillstånd för utsläpp av avloppsvatten i Fäljsundet. De anser det är förkastligt att använda en grund innanhavsmiljö med dålig genomströmning för detta ändamål och förordar därför att Chips Abp:s avloppsvatten leds till Lotsbroverket i Mariehamn. Man anser att det skulle medföra att Sund, Finström och Saltviks avloppsvattenbolag snabbare skulle kunna sammanslutas till Lotsbroverket, varvid ytterligare förorening av det nu hårt belastade vattnet i Fäljsundet skulle elimineras.

Hans Palme, Slättesholm 2:54, inkom 30.10 och 31.10.2003

Hans Palme motsätter sig Chips ansökan om avledande av avloppsvatten till recipienten Färjsundet. Som motivering hänvisar H. Palme till att avloppsvattnet tillsammans med Saltviks kommuns avloppsvatten förorenar sjövattnet och hans strand samt har åsamkat honom sjukdom. H. Palme anför vidare att ansökan ska förkastas i sin helhet eftersom koncentrationen i vattenområdet blir för stor och drabbar H. Palme mest då han så gott som bor vid avloppsledningens mynning. H. Palme hänvisar till att han låtit undersöka vattenprover som visat på höga värden för kväve, fosfor och koliforma bakterier samt att odör från stinkande slem uppstår på stranden. Vidare har undertecknad observerat att en stor vak bildas vintertid i isen kring utsläppspunkten. H. Palme yrkar på att avloppsröret i andra hand ska förlängas ut till djupkurvan på 10 meter som ligger strax innanför Rödakon i Lumparn. H. Palme menar att enligt vattenöverdomstolen och

Högsta förvaltningsdomstolen skulle den gemensamma avloppsledningen dras långt ut till djuprännan i södra Färjsundet och inte avslutas på grunt vatten vid hans fastighet. H. Palme anser att han ska ersättas för sveda och värk som åsamkats honom och för de ekonomiska förluster han lidit av att inte kunna utnyttja sin fastighet för rekreation samt för de utlägg han haft till åtgärder som han har vidtagit för att förhindra olägenheterna.

Utlåtande

Miljöprövningsnämnden har begärt in utlåtande från Ålands landskapsregering, Saltvik, Finström och Sunds kommun samt Hälsonämnden. I ärendet har även inbegärts ett sakkunnigutlåtanden från Husö biologiska station och fiskeribyran vid landskapsregeringen. Utlåtande innehåller i korthet följande:

Husö biologiska station, inkom 20.10.2003

Husö biologiska station, gm Katri Aarnio, konstaterar att den nuvarande belastningen på vattenområdet vid Färjsundet är hög från jordbruk, samhälle och industri och inte borde tillåtas öka mer. Vattenområdet är eutrofierat och man borde sträva till en mindre belastning i området. Halterna av fosfor och kväve ligger på en högre nivå här jämfört med många andra delar av Ålands skärgård. År 2000 varierade fosforhalten mellan 25 – 82 µg/l, vilket bedöms som hög till mycket hög enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder, Kust och hav rapport nr 4914 år 1999. Kvävet halt varierar mellan 150 – 1200 µg/l, från låg till mycket hög enligt samma bedömningsgrunder. Siktdjupet är mycket litet mellan 1 till 2,3 meter. Resultaten från flera studier, varav en långtidsstudie från år 1973 visar att bottenfaunan har mönster som är typiska i förorenade områden, d.v.s. att individantalet ökar medan biomassan minskar. Även artsammansättningen har förändrats till dominans av sådana arter som trivs i förorenade områden (oligochaeter, chironomider) på bekostnad av många föroreningskänsligare arter som t.ex. kräftdjur. Det bästa alternativet vore att rena avloppsvattnet i ett högeffektivt reningsverk och möjligheten att avleda avloppsvattnet från Chipsen till Lotsbroverket borde utredas.

Sunds kommun, inkom 30.10.2003

Sunds kommun har enhälligt beslutat att förorda anhållan om tillstånd förutsatt att ledandet av avloppsvattnet uppfyller de nya kraven för avledande av avloppsvatten. Kommunstyrelsen påpekar även att en anslutning till en överföringsledning för avloppsvatten till Mariehamn borde utredas i samråd med samarbetskommunerna.

Ålands landskapsregering, miljöbyrån inkom 31.10.2003

Ålands landskapsstyrelse påpekar att man tagit emot klagomål på utloppsledningen och att villkor om regelbunden besiktning av avloppsledningen borde införas. Tillsynsmyndigheten konstaterar att årsrapporter för 2001 och 2002 inlämnats och visar att månadsmedelvärdena för kvävet överskridits under 2001 i april, maj, juni och november samt under 2002 i januari och februari samt under 2003 i februari och juni. Prov från det rena processvattnet taget av miljöbyrån visade att vattnet innehöll BOD 25 mg/l, COD 138 mg/l, totalfosfor 5,6 mg/l och totalkväve 44,5 mg/l. Landskapsregeringen hänvisar till rapporter som klassar hela viksystemet eutrofierat och att fortsatt belastning kan ytterligare utarma den redan nu artfattiga bottenfaunan. Med hänsyn till recipienten anser landskapsregeringen att bolaget utreder möjligheten att leda det rena avloppsvattnet till Lotsbroverket. Om avloppsvattnet ska ledas till nuvarande recipient borde bolaget få stränga villkor, angivna i kg/d för utsläppet från reningsverket.

Finströms kommun, inkom 05.11.2003.

Finströms kommun har beslutat att tillstryka bifall till Chips Abp:s ansökan med villkoret att ett förnyat tillstånd bör innehålla krav på en förbättrad kväverening.

Saltviks kommun, inkom 06.11.2003.

Saltviks kommun ser positivt på att Chips Abp planerar att bygga ut och förbättra bl.a. sitt avloppsreningsverk för processvatten, men konstaterar samtidigt att det är fråga om stora mängder av näringsämnen som fortsättningsvis kommer att ledas ut i den känsliga recipienten. Speciellt då jordbruket måste vidta åtgärder och avloppen från enskilda bebyggelser i glesbygd åläggs skärpta krav för att minska utsläppen till vattendragen i avsikt att förbättra vattenmiljön i de inre vikarna. Därmed föreslår Saltviks kommun att ledandet av processvattnet från Chips Abp:s industri i Haraldsby ska ske till Lotsbroverket i Mariehamn tillsammans med att kommunerna Sund, Saltvik och Finström avleder sitt avloppsvatten från tätbebyggelse till Lotsbroverket i Mariehamn.

Hälsonämnden, inkom 12.11.2003.

Hälsonämnden konstaterar att bästa möjliga teknik ska användas för att göra avloppsledningar säkra mot skador som orsakas av ankare odyl., t.ex. genom att installera alarmanordning som omedelbart indikerar skador på ledningen. Trots att Chips Abp:s fabrik i Haraldsby har relativt okomplicerade utsläpp och tillstånd med fastställda normer är bottenfaunan allvarligt förändrad. Hälsonämnden föreslår därmed att man borde minska utsläppen genom att sträva efter drift med möjligast låga vattenförbrukning, minimera eutrofierande ämnen genom effektiviserad reningsteknik och leda utsläppet till sådan punkt där spridningen sker snabbt och till vida områden samt att utsläppsnormerna stringeras.

Fiskeribyran vid Ålands landskapsregering, inkom 12.11.2003.

Fiskeribyran konstaterar att avloppet från Chips Abp:s fabrik mynnar ut i Färjsundet söder om Färjsundsbron. Den västra delen av Färjsundet lyder under Godby samfällda vattenområde medan den östra sidan utgörs av privata vattenlotter. I söder gränsar Godby bys vatten till bl.a. Kastelholms kortfiskeområde som tillhör landskapsstyrelsen och i norr till Grelsby fiskelag. Fiskebeståndet i området kartlades under år 1991 genom provfiske och intervjuer, men har inte undersökts sedan dess. För gösens lek och bestående fortplantning utgör Färjsundet och de innanföriggande vikarna ett oersättligt lek- och uppväxtområde.

Under åren 1999 – 2003 har fiskeribyran bedrivit provfiske ute i Lumparn i syfte att följa med gösbeståndet. Provfisket indikerar en nedgång för bestånden i Lumparn och då framför allt mängden stor fisk, individer > 40 cm. Eftersom profisket varit inriktad på gös är det svårt att dra några slutsatser om övriga arter, men fiskeribyran konstaterar att abborrhbestånden i sin helhet är starka för tillfället och att Lumparn och dess viksyttem inte torde utgöra något undantag. Ekonomiskt är gösen och gösfisket en mycket viktig resurs för det åländska yrkesfisket. Under nittioalet ökade gösfångsterna med det femdubbla, från 9880 kg/år i medeltal under åren 1987-1991 till 53270 kg/år för perioden 1998-2003, varav största delen av fisket bedrivs i Lumparn. Enligt fiskeribyran är det 15- 20 yrkes- och binäringsfiskare som har området som enda eller viktigaste fångstområde. På Godby samfällda vatten och Grelsby fiskelagsvatten innehar en yrkesfiskare rätt till yrkesfiske och på landskapets kortfiskeområde har 17 personer beviljats rätt till yrkesfiske. Därtill bedriver ytterligare en handfull personer yrkesmässigt fiske på privata vattenområden eller i det allmänna vattenområdet (Röda Kon) ute i Lumparn. Samtliga nu aktiva yrkes- och binäringsfiskare har enligt

fiskeribyråns bedömning inlett sitt fiske i området efter år 1991. Fisket i Färjsundet och Lumparn är av stor ekonomisk betydelse för den åländska fiskerinäringen och dessutom bedrivs ett livligt husbehovs- och rekreationsfiske i det aktuella området.

Saltviks kommun som inkom med tilläggsinformation på begäran 20.11.2003.

Besiktningssprotokoll från besiktning utförd den 28 augusti 2003 på utloppsledningen från Haraldsby reningsverk av dykare Mats Häggblom. Han beskriver att det ca 170 mm tjocka avloppsröret går ut i vattnet på ca 2 m djup i rakt sydlig riktning. Ledningen gör en böj efter ca 300 m avstånd från land för att sedan återgå till sydlig riktning. Ledningens längd uppskattades till ca 500 m och belastas med betongvikter på 2,5 m avstånd mellan varandra. Sikten vid besiktningen var dålig och fysisk kontakt med rören och vikterna krävdes. Rören var i god kondition och inga skador iakttogs. Protokollet kompletterades med en karta i skala 1:10 000, se bilaga 5.

Förklaring

Förklaring med anledning av yttrandena och utlåtandena som inkommit i ärendet, inkom 02.12.2003 genom Christer Jansson, befullmäktigat ombud för Chips Abp.

Chips Abp framför att man anser att den mest kostnadseffektiva lösningen gällande reningen av avloppsvatten finns vid Chips fabrik i Haraldsby. Chips Abp motiverar det med att vid en jämförelse med Lotsbroverket i Mariehamn krävs högre ekonomiska insatser för att nå samma effekt som i Haraldsby. Man menar att BOD halten reduceras till 99 % vid fabriken reningsverk mot 85-95 % i allmänhet för kommunala reningsverk och att ogynnsam temperatur gör att Lotsbroverket inte har kväverening vintertid.

Chips Abp framhåller att de normer som Västra Finlands vattendomstol fastslagit är tillfyllest och att det i Chips mening inte sedan det förra tillståndsbeslutet påvisats någon försämring av recipienten som skulle kunna bero på Chips utsläpp. Å andra sidan menar Chips Abp att ett så effektivt reningsverk klarar även normer som i någon mån är strängare än nuvarande, dock så att ett företag som påläggs miljökrav vilka överstiger dem som gäller för konkurrenterna hamnar ganska snart i den situationen att berörd enhet förlorar i lönsamhet och i slutändan måste läggas ned. I det avseendet menar Chips att ett företag skiljer sig från en kommun, vars verksamhet drivs med skattemedel och vilken måste upprätthållas oavsett vilka miljökrav som ställs.

Chips Abp konstaterar att avledning av avloppsvattnet från Haraldsbyfabriken till Lotsbroverket i dagens läge inte ter sig som ett realistiskt alternativ med hänvisning till att Chips inte har någon kunskap om vilka åtgärder som hittills vidtagits med anledning av kommunernas utredning rörande avledning av avloppsvatten från norra Åland till Lotsbroverket i Mariehamn, samt om frågorna kring huvudmannaskapet och finansieringen för ledningen är löst. Chips Abp motsätter sig å andra sidan inte att avloppsvattnet från Haraldsbyfabriken leds till Lotsbroverket den dag en ledning är klar ifall anslutning kan ske på skäliga villkor där avloppsvattnets förrening beaktas som avgiftssänkande faktor.

Svar med anledning av Finströms kommuns utlåtande

Nuvarande reningsgrad kan uppnås utan större problem även vid ökad produktion. En ökad produktion innebär inte att utsläppsmängderna behöver öka, de skall högst uppgå till de gränsvärden som miljöprövningsnämnden sätter.

Svar med anledning av Ann Persson m.fl. yttrande

Chips Abp anser att slutsatsen är felaktigt när man ålägger ett enskilt företag skyldighet att bygga en ledning i fråga då avloppsledningen från norra Åland utgör ett samhällsintresse och följaktligen bör samhället i någon form stå för huvudmannskapet.

Svar med anledning av Ålands landskapsstyrelsens utlåtande

Enskilda prov bör inte ligga till grund för bedömningen av hur stor belastningen är på recipienten. Chips Abp anser att årsmedelvärdet kan användas istället då detta värde tillsammans med årsflödet anger den totala lasten av respektive parameter.

Svar med anledning av Husö biologiska stations utlåtande

Chips Abp anser att det egna reningsverk antagligen är Ålands bästa, vilket innebär att avledning till Lotsbroverket inte medför någon förbättring av vattenmiljön sedd i ett makroperspektiv.

Svar med anledning av Hans Palmes yttrande

Chips Abp beklagar de besvär som drabbat H. Palme men hävdar samtidigt att det saknas utredning om att dessa i något som helst avseende skulle orsakas av Chips avloppsvatten. Företaget konstaterar att Västra Finlands vattendomstol ansåg att utsläppen för framtiden skulle komma att ha så minimal påverkan på hälsa och miljö att ersättningsgilla skador inte skulle uppkomma.

Chipsen Abp avslutar med att kommentera det processchema som konsulten Terrana Ab använt i sin rapport. Processchemat beskriver en blancheringsperiod då reningsverket belastas hårdare än normalt men avser inte de gränsvärden som Chips Abp sökt tillstånd för. Företaget kommer dock att använda kunskaperna från schemat och de bakomliggande beräkningarna till att förbättra reningsverket mot denna typ av överbelastningar i framtiden.

Samråd och offentliga handlingar

Under ärendets handläggning har Chips Abp beretts möjlighet att ge skriftligt genmäle över miljöprövningsnämndens beslutade förslag till villkor för det slutliga miljötillståndet. Samtliga av sökandens yttranden har beaktats i det slutliga beslutet. Sakägare meddelades om möjlighet ta del av handlingar som inkommit under kungörelsen genom annonsen i Ålandstidningen och Nya Åland den 26 februari 2004. Därefter har handlingarna inklusive yttranden från Chips Abp som lämnats till miljöprövningsnämnden efter kungörelsen samt Chipsen Abp:s skriftliga genmäle om förslaget till villkor i beslutet funnits tillgängliga på miljöprövningsnämnden.